

Més mal que bé

La famosa troica europea és la que obliga els governs de països en dificultats econòmiques a fer el que ella decideix que es bo i que tanmateix cada pic més gent troba que és dolent. El paper d'aquest triangle de poder no electe en els països europeus intervinguts és el que posen en dubte dos informes que s'han fet al Parlament Europeu, que es fondran en un de sol, i que podrien arribar a suposar la desaparició de la troica.

La troica. Allò que s'anomena en els mitjans de comunicació la troica està format pel Banc Central Europeu (BCE), el Fons Monetari Internacional (FMI) i la Comissió Europea. Són tres organismes multilaterals –cadascun integrat per diversos països– que es dediquen de manera conjunta i permanent a estudiar la situació econòmica amb la intenció d'assenyalar a cada país amb

El Parlament Europeu enllesteix l'aprovació d'un document molt crític amb el paper de la troica en els rescats de Grècia, Portugal, Irlanda i Xipre.

dificultats quines mesures i reformes cal que porti a terme si vol sanejar els seus comptes i posteriorment fer créixer el PIB. Si el govern de l'estat en qüestió obeeix i fa exactament allò que li diuen, rebrà finançament del FMI o del BCE –o de tot dos alhora–, però si no ho fa, no en tindrà pas. En el cas més extrem es produeix la *intervenció*, és a

dir, quan el país queda obligat a seguir totes les directrius sense que tingui cap marge de maniobra, o sigui que perd de fet la seva independència. I aquest és el cas dels estats europeus intervinguts: Portugal, Grècia, Irlanda i Xipre. Mentre, Espanya ha tingut una ajuda parcial –per a la reforma del sistema bancari– i formalment no ha estat intervinguda, tot i que, com és prou conegut, d'ençà del 2010 tant el govern socialista com el conservador hagin seguit les línies marcades per la troica.

El BCE –creat pel tractat d'Amsterdam de 1998–, amb seu a Frankfurt, és el Banc Central de la Unió Europea: o sigui l'administració encarregada de manejar la política monetària dels estats que tenen l'euro com a moneda. A tal efecte defineix i executa tot el que sigui necessari per defensar la divisa pròpia. Cada país emet la moneda, però el Banc Central n'autoritza la quantitat. És l'entitat que ha de vigilar tot l'entramat bancari de la Unió. El seu comitè executiu el formen el president –actualment Mario Draghi–, el vicepresident i quatre membres més. Tots, elegits de comú acord pels presi-

La troica la formen el Banc Central Europeu, presidit per Mario Draghi (a la foto de l'esquerra), per la Comissió Europea, presidida per Durão Barroso (al mig) i el Fons Monetari Internacional, presidit per Christine Lagarde (a la dreta).

dents o primers ministres dels governs de l'eurozona.

El FMI, amb seu a Washington, es va crear el 1944, tot i que es posà en marxa efectivament el 1945. La seva justificació originària fou evitar un nou desastre financer i bancari com el que s'havia patit a partir de 1929. Avui dia, a la pràctica, és una entitat que, a l'estil del BCE per a la Unió, estudia l'economia mundial i assenyala què han de fer els països amb dificultats. A canvi dels seus ajuts, els receptors es veuen obligats a executar la política econòmica que els dicta. El sistema de govern interior és determinat pel pes de l'economia que hi té cada país membre –un total de 188–, de forma que els més poderosos són els que a la pràctica controlen l'entitat. N'és la presidenta actual la francesa Christine Lagarde.

La Comissió Europea, amb seu a Brussel·les, és el govern de la Unió. Cada estat membre hi té un representant. Un dels quals és el President –ara mateix, el portuguès José Manuel Durão Barroso–, que és proposat pel Consell Europeu i és elegit pel Parlament. La resta són els comissaris, cadascun amb

una responsabilitat sectorial. La Comissió té com a objecte gestionar el dia a la dia de tota la Unió.

Com es pot veure, cap dels tres estaments internacionals no és votat directament pels ciutadans. No obstant, han estat i són el verdader govern econòmic dels països europeus que més dificultats han passat d'ençà de l'esclat de la crisi el 2008: Grècia, Itàlia, Espanya, Portugal i Irlanda. La troica ha posat i llevat ministres d'Economia, presidents i ha obligat els respectius governs a implementar les polítiques fiscals i econòmiques que ha decidit, les quals són fortament contestades per dos informes del Parlament Europeu.

La fi de la troica. Quan queden dos mesos per a les eleccions europees, el Parlament de la Unió ha realitzat dos estudis que deixen en molt mal lloc la forma d'actuar de la Comissió, el FMI i el BCE. En el document la Comissió d'Ocupació i Afers Socials, aprovat el passat febrer, en el qual ha tingut destacada activitat el diputat socialista espanyol Alejandro Cercas, es denuncia "els efectes dramàtics" que sobre "l'ocupació i la protecció social" han tingut els rescats de Grècia, Irlanda i Portugal. L'actuació de la troica no pot haver estat pitjor: ha comès "enormes errades fruit d'improvisacions que s'han traduït en una destrucció d'ocupació històrica", assegura l'eurodiputat. Segons les dades que aporta l'informe, en els tres països rescatats s'ha triplicat la pèrdua de feina, s'ha destruït massivament el teixit de petites i mitjanes empreses –amb un dany estructural que difícilment es podrà recuperar–, s'han disparat els índexs de pobresa i s'ha interromput abruptament el progrés social de les dues darreres dècades.

Un altre informe, elaborat a la Comissió d'Economia, també aprovat el febrer passat, redactat pels diputats Othmar Karas, austríac i conservador, i Liem Hoang Ngoc, francès i socialista, deixa en evidència que la Comissió, el BCE i el FMI no estaven preparats per dur a terme els rescats de les economies intervingudes: feren pronòstics del tot incorrectes, pecaren d'un optimisme injustificat a l'hora de suposar les conseqüències positives de la intervenció, no es preocuparen de dissenyar alternatives per alleugerir els efectes

socials més perniciosos de les retallades de despesa pública, no canviaren cap recepta –tot i que comprovaren que alguna no funcionava–, decidiren el mateix tipus d'actuació a cada país sense atendre a la diversitat de realitats i, en fi, actuaren d'una manera que ha incrementat el malestar social i la penúria econòmica. Per si no n'hi havia prou, l'informe els acusa de funcionar a partir d'un suposat mandat que en realitat no està clar que cap àmbit de la Unió els hagi atorgat i que, a més, era i és poc transparent i poc democràtic.

Aquesta anàlisi és especialment crítica pel que fa als efectes terribles que a Grècia han tingut les mesures imposades. De fet, demana que la troica faci una reavaluació de la situació, es plantegi seriosament la possibilitat de la condonació de part del deute, ajorni el pagament de la resta i es baixin els interessos. Si no es fa així, diu l'informe, es continuarà alimentant "significativament el cercle viciós de la depressió econòmica que viu el país".

És la primera vegada que es peguen aquests galdades des del Parlament a la cúpula del poder polític, la Comissió, i econòmic i financer, el BCE, de la Unió. I encara pot ser molt pitjor si, tal com hi ha previst, les dues anàlisis es fonen en un sol document que ha de ser aprovat pel plenari de la Cambra a finals d'aquest mes o, a tot estirar, l'abril que ve. És simptomàtic del malestar existent que tant el bloc conservador com el socialista de la Cambra s'hagin posat d'acord per atacar l'actuació de la Comissió, FMI i BCE. Tanta preocupació es concretarà amb la petició formal –sempre que s'aprovi el document tal com està redactat– perquè desaparegui progressivament la troica. En el seu lloc es crearia el Fons Monetari Europeu que, amb la Comissió, i sempre amb noves regles de funcionament, molt més clares i de tothom conegudes, passaria a ser l'autoritat que actués en cas que un país de la Unió travessés seriosos problemes financers o econòmics, amb l'objectiu de redreçar la situació però tenint present de manera prioritària els efectes que sobre els ciutadans podrien produir les mesures que decidissin.

Miquel Payeras

